

Myanmar Depreminin Dijital Medyada Temsili: Çerçeveleme Kuramı Bağlamında Bir Haber Analizi

Hicabi Arslan* & Hatice Eda Aslan**

ÖZ

Çevresel felaketler, yalnızca doğal ekosistemleri değil, aynı zamanda ekonomik, politik ve toplumsal yapıları derinden etkileyen, geniş kapsamlı ve çok boyutlu olaylardır. Deprem, sel, orman yangını gibi afetler, toplumlarda önemli dönüşümlere yol açmakta ve medyanın haber sunumu aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırılmaktadır. Bu süreçte kullanılan haber çerçeveleri, felaketlerin kamu gündemindeki algısını ve toplumsal etkilerini belirlemede kritik bir rol üstlenmektedir. 28 Mart 2025 tarihinde Myanmar’da meydana gelen 7,7 büyüklüğündeki deprem de neden olduğu can kaybı ve yıkımın yanı sıra uluslararası medyada geniş yankı uyandırmıştır. Bu çalışma, çerçeveleme kuramı temelinde, Myanmar Depremi’nin dijital medya ortamındaki temsillerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, 28 Mart-20 Nisan 2025 tarihleri arasında Google News platformunda yayımlanan toplam 100 haber, nitel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Deprem haberlerinde öne çıkarılan unsurlar, temalar ve haberlerin hangi çerçeveleme biçimleriyle yapılandırıldığı sistematik biçimde analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, incelenen haberlerin %47’sinde insani kriz çerçevesinin öne çıktığını göstermektedir. Bunu %20 ile felaket ve yıkım anlatısı, %12 ile müdahale ve kriz yönetimi, %12 ile afet bilgilendirme ve risk iletişimi ve %9 ile bölgesel ve küresel etki çerçevesi izlemiştir. Sonuçlar, çevresel felaketlerin dijital medyada ağırlıklı olarak mağduriyet ve dramatik etkiler üzerinden temsil edildiğini; teknik bilgilendirme ve bilimsel içeriklerin ise sınırlı düzeyde yer bulduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler: Çevre Haberleri, Çerçeveleme Kuramı, Dijital Medya, Myanmar Depremi, Google News

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Başvuru: 08.05.2025

Revizyon: 17.06.2025

Kabul: 17.07.2025

* Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, harslan@adu.edu.tr, 0000-0001-9424-7722

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, aslan.eda1914@gmail.com, 0009-0003-2781-7160

The Representation of the Myanmar Earthquake in Digital Media: A News Analysis within the Framework of Framing Theory

Hicabi Arslan* & Hatice Eda Aslan**

ABSTRACT

Environmental disasters are complex, multifaceted events that profoundly impact not only natural ecosystems but also economic, political, and social structures. Disasters such as earthquakes, floods, and wildfires trigger significant transformations within societies and are communicated to broad audiences through media coverage. The framing techniques employed in news reporting play a critical role in shaping public perception and the societal impact of these events. The earthquake measuring 7.7 magnitude that struck Myanmar on March 28, 2025, caused considerable loss of life and destruction, while also generating extensive international media attention. This study aims to examine the representations of the Myanmar earthquake in digital media through the lens of framing theory. A total of 100 news articles published on the Google News platform between March 28 and April 20, 2025, were analyzed using quantitative content analysis. The study systematically assessed the highlighted elements, themes, and framing patterns used in earthquake-related news. Findings indicate that 47% of the examined articles predominantly employed a humanitarian crisis frame, followed by disaster and destruction narratives at 20%, intervention and crisis management at 12%, disaster information and risk communication at 12%, and regional and global impact framing at 9%. The results reveal that environmental disasters are primarily represented in digital media through narratives of victimization and dramatization, while technical information and scientific content are comparatively limited.

Keywords: Environmental News, Framing Theory, Digital Media, Myanmar Earthquake, Google News

Article Type: Research Article

Received: 08.05.2025

Revised: 17.06.2025

Accepted: 17.07.2025

* Asst. Prof., Aydın Adnan Menderes University, harslan@adu.edu.tr, 0000-0001-9424-7722

** Graduate Student, Aydın Adnan Menderes University, aslan.eda1914@gmail.com, 0009-0003-2781-7160

Giriş

Çevresel olaylar, günümüzde insanlığın karşı karşıya olduğu en ciddi ve çok boyutlu kriz alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Deprem, sel, orman yangını, hava ve su kirliliği gibi afetler yalnızca doğal ekosistemleri değil, aynı zamanda toplumsal yapıları, ekonomik dengeleri ve politik süreçleri derinlemesine etkileme potansiyeline sahiptir. Endüstriyel gelişimin hız kazanması ve buna bağlı olarak nüfusun yoğun biçimde artması, çevresel krizlerin temel yapısal nedenleri arasında görülmektedir (Menteşe, 2017, s. 382). Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında ivme kazanan sanayileşme süreci, ekonomik büyümeye katkı sunmakla birlikte, çevresel sürdürülebilirlik açısından geri dönülmesi güç sorunları da beraberinde getirmiştir (Tıraş, 2012, s. 58). Günümüzde çevresel felaketlerin etkileri yerel ölçekle sınırlı kalmamakta; aksine, küresel ölçekte hissedilmekte ve hükümetler, bilim çevreleri ve medya organları tarafından öncelikli gündem maddeleri arasında yer almaktadır (Kaypak, 2013, s. 19).

Bu noktada medya, çevresel felaketlerin kamuoyuna aktarılmasında ve çevreye ilişkin toplumsal duyarlılığın artırılmasında hayati bir rol üstlenmektedir. Gerek televizyon kanalları gerekse haber siteleri ve dijital medya platformları aracılığıyla çevresel olaylar geniş kitlelere ulaştırılmakta; bu süreç, toplumun çevresel tehditlere karşı bilinçlenmesi ve kolektif farkındalığın oluşması açısından büyük önem taşımaktadır (da Silva Freitas & de Oliveira, 2024). Yapılan güncel araştırmalar, medyada yer alan çevre haberlerinin ağırlıklı olarak ekolojik sorunlara –özellikle toprak, su ve hava kirliliğine– ve bu sorunların insan yaşamı üzerindeki doğrudan etkilerine odaklandığını göstermektedir (Demirel & Örs, 2021).

Türkiye’de çevresel felaketlerin medya temsiline dair çalışmalar giderek artmaktadır. Budak ve Baloğlu (2025), “Medya Çevre Afetlerini Nasıl İşliyor: Orman Yangınları Üzerine Bir İnceleme” başlıklı araştırmalarında, medyanın orman yangınlarını genellikle “sıcak haber” olarak ele aldığını ve önleme ile çözüm önerilerine yeterince yer vermediğini ortaya koymuştur. Budak (2023) ise, “Türk Medyasının Depremle İmtihanı: Kahramanmaraş Depremini Afet Haberciliği Üzerinden Değerlendirmek” adlı çalışmada, Türk medyasının deprem haberlerini politik ve duygusal bir bakış açısıyla sunduğunu, ancak bilim temelli ve derinlemesine bir afet haberciliği yapamadığını göstermiştir.

Ancak dijital medya ortamlarında, özellikle uluslararası çevresel felaketlerin farklı medya kaynakları tarafından nasıl temsil edildiği ve bu temsil

biçimlerinin tematik ve çerçeveleme analizlerinin yapılması konusunda sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır.

Bu çalışma, 28 Mart 2025 tarihinde Myanmar’da gerçekleşen depremin dijital medya ortamlarında, Google News platformunda yayımlanan 100 haber içeriği temelinde sistematik içerik analizi yöntemiyle incelenmesini amaçlamaktadır. Böylece, uluslararası bir çevresel felaketin dijital medyada nasıl sunulduğuna dair kapsamlı ve özgün bir analiz sunulmakta; medya temsiliinde hangi temaların ve çerçevelerin öne çıktığı ortaya konmaktadır.

Araştırmanın Problemi

Çevresel felaketler, yalnızca doğal sistemler üzerinde değil, aynı zamanda toplumların sosyal, ekonomik ve politik yapıları üzerinde de uzun vadeli ve çok boyutlu etkiler yaratan olaylardır. Bu tür krizler, ekosistemlerin bozulmasına neden olurken; aynı zamanda insan güvenliği, kamu sağlığı, altyapı sistemleri ve siyasi karar alma süreçleri üzerinde de belirleyici rol oynamaktadır. Bu bağlamda medya, çevresel felaketlerin topluma nasıl aktarıldığını belirleyen ve krizlere yönelik toplumsal refleksleri doğrudan biçimlendiren temel araçlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Medya, yalnızca olayları kamuoyuna duyurmakla kalmayıp, aynı zamanda bu olayların hangi çerçeveler üzerinden anlamlandırılacağını da belirleyerek kamuoyunun kriz algısını şekillendirmektedir. Ancak mevcut literatürde, çevresel felaketlerin farklı medya kuruluşları ve dijital platformlar tarafından nasıl çerçevelendiğine ve bu çerçevelerin kamuoyu algısı üzerindeki etkilerine dair karşılaştırmalı ve sistematik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu dikkat çekmektedir.

Bu eksiklik bağlamında, Myanmar’da 28 Mart 2025 tarihinde meydana gelen büyük depremin medya temsili, çevresel krizlerin dijital medyada nasıl yapılandırıldığını incelemek açısından önemli bir örnek sunmaktadır. Depremin fiziksel yıkımı, can kayıpları, insani yardım çağrıları ve uluslararası yankıları gibi çok sayıda boyutunun medya aracılığıyla kamuya nasıl sunulduğu, çevre haberciliği bağlamında ele alınması gereken kritik bir alandır. Bu çalışmanın temel çıkış noktası da çevresel felaketlerin dijital haber platformlarında hangi temalar çerçevesinde ele alındığını ve haberlerin hangi stratejik sunum biçimleriyle yapılandırıldığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, dijital medya ortamlarında çevresel felaketlerin nasıl temsil edildiğini ve bu temsillerin hangi haber çerçeveleri ve temalar

etrafında inşa edildiğini sistematik bir biçimde analiz etmektir. Bu kapsamda, 28 Mart – 20 Nisan 2025 tarihleri arasında Google News platformunda yayımlanan ve Myanmar Depremi'ne odaklanan 100 haber, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sürecinde haber metinlerinde kullanılan çerçeveleme stratejileri, tematik öncelikler ve haberlerin hangi açılardan yapılandırıldığı bütüncül bir bakışla değerlendirilmiştir.

Bu bağlamda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaktadır:

1. Myanmar Depremi, Google News platformunda yayımlanan haberlerde hangi çerçeveleme biçimleriyle sunulmuştur?
2. Deprem haberlerinde hangi unsurlar (örneğin, insani etkiler, fiziksel yıkım, müdahale ve yardım faaliyetleri, bilimsel açıklamalar, uluslararası tepkiler vb.) daha fazla ön plana çıkarılmıştır?

Bu sorulara verilen yanıtlar, hem çevresel krizlerin medya temsiline dair güncel eğilimleri ortaya koymakta hem de dijital haber içeriklerinin yapılandırılma biçimlerine ilişkin eleştirel bir analiz imkânı sunmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Çevresel felaketlerin medya tarafından nasıl haberleştirildiği, son yıllarda çevre iletişimi ve medya çalışmaları alanlarında giderek daha fazla ilgi gören bir araştırma alanı haline gelmiştir. Bununla birlikte, mevcut literatürün büyük bölümü, geleneksel medya araçları olan basılı gazete ve televizyon yayıncılığına odaklanmakta; dijital medya ortamlarındaki temsil pratiklerine ilişkin sınırlı sayıda bulgu sunmaktadır. Özellikle dijitalleşmenin hız kazandığı günümüzde, çevresel krizlerin çevrimiçi haber kaynaklarında nasıl sunulduğu, hangi temalarla yapılandırıldığı ve hangi söylemsel stratejilerle kamuoyuna aktarıldığı soruları, derinlemesine analizler gerektiren güncel bir gereklilik haline gelmiştir.

Bu çalışma, Myanmar Depremi örneği üzerinden, Google News platformunda yayımlanan çevrimiçi haber içeriklerini inceleyerek çevresel felaketlerin dijital medyada hangi çerçeveleme biçimleriyle sunulduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece, dijital haber platformları üzerinden üretilen çevre haberlerinin tematik çeşitliliği, dramatik yoğunluğu, bilimsel içerik düzeyi ve kriz yönetimi vurgusu gibi boyutları ele alınarak çevre haberciliği alanına dijital platformlar perspektifinden özgün ve sistematik bir katkı sunulmaktadır.

Ayrıca çalışma, çevresel krizlerin medya temsiline ilişkin güncel eğilimleri görünür kılmakla kalmayıp, aynı zamanda dijital içeriklerin tema kullanımı ve

haber yapılandırması açısından ne tür örüntüler ortaya koyduğunu da belirlemeye çalışmaktadır. Bu yönüyle hem medya profesyonelleri hem de akademik çevreler için çevre odaklı dijital habercilik alanında yeni araştırma sorularının ve metodolojik yaklaşımların geliştirilmesine zemin hazırlayabilecek nitelikte bir çalışma olarak değerlendirilmektedir.

Çevresel Felaketlerin Medyada Temsili ve Çevre Haberciliği

Çevresel olaylar, insanlığın tarih boyunca karşı karşıya kaldığı en temel sorunlardan biridir. Doğal afetler başta olmak üzere çeşitli çevre krizleri, ciddi can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Türkiye gibi doğal afetlerin sık yaşandığı ülkelerde, son yıllarda orman yangınları, 6 Şubat Kahramanmaraş depremi ve çığ düşmeleri gibi felaketler çevresel kırılganlığın boyutlarını gözler önüne sermiştir. Sanayi faaliyetleri ise teknolojik gelişmelerle birlikte değişim göstermiş, ancak bu süreç çevre üzerinde yıkıcı etkiler doğurmuştur. Nüfus artışı, düzensiz kentleşme, kontrolsüz sanayileşme ve kimyasal madde kullanımı gibi faktörler, hava, su ve toprak gibi yaşamsal kaynakların kirlenmesine, dolayısıyla canlı yaşamının doğrudan tehdit edilmesine neden olmuştur (Tufan & Özkoçak, 2012, s. 95). Bu durum yalnızca insan sağlığını değil, ekosistem dengesini ve biyolojik çeşitliliği olumsuz etkileyerek doğal kaynakların tükenmesine ve iklim değişikliği gibi küresel sorunların derinleşmesine sebep olmaktadır.

Bu bağlamda medya, çevre sorunlarının toplumda görünürlük kazanmasında önemli bir güç olarak ön plana çıkmaktadır. Günümüzde medya, küresel ısınma, çevre kirliliği, doğal afetler ve sürdürülebilir yaşam gibi konularda bilgi akışı sağlayarak toplumsal farkındalığı artırmakta ve çevresel bilinç gelişimine katkı sunmaktadır (Soydan & Alpaslan, 2014, s. 57). Medya, çevresel olayları aktarırken bu olayların ekonomik, politik ve iklimsel boyutlarını da tartışmaya açarak karar vericiler üzerinde etkili olabilmektedir (Çoban Keneş, 2024, s. 228). Ancak bu etkin rolün sağlıklı biçimde işlemesi, haber dilinin gerçekçi ve tarafsız olmasına bağlıdır. Aksi halde olayların abartılı veya çarpıtılmış sunumu, kamuoyunda panik duygusunu tetikleyebilir ve çözüm süreçlerini sekteye uğratabilir (Demir, 2023, s. 710). Felaketlerin dramatize edilmesi, gerçek mağduriyetlerin geri planda kalmasına yol açarak medyanın sorumluluğunu artırmaktadır.

Çevre kirliliğinin yol açtığı zararlar, çevre koruma tedbirlerinin gecikmeksizin uygulanmasını zorunlu kılmakta; sürdürülebilir ve sağlıklı bir çevrenin gelecek nesillere aktarılmasında medyanın rolü kritik hale gelmektedir

(Uzunçbuk, 2021, s. 170). Dijital medyanın yükselişle birlikte çevresel kamu spotları, kampanyalar ve bilgilendirme içerikleri geniş kitlelere ulaşmakta, çevreye dair bilinçlenme süreci hız kazanmaktadır. Bu araçlar, toplumun farklı kesimlerinde çevresel duyarlılığın gelişmesini sağlayan etkili iletişim kanallarıdır.

Habercilik, geleneksel medya araçları aracılığıyla kamuoyuna bilgi iletimi sağlamakla birlikte, dijitalleşmenin etkisiyle yeni medya platformlarında köklü bir dönüşüm geçirmiştir. İnternetin yaygınlaşması, anlık, hızlı ve geniş kitlelere ulaşma imkânı sunan dijital haberciliğin önemini artırmıştır. Bu dönüşüm, yalnızca habercilik biçimlerinde değil, haber içeriklerinin konu başlıklarında da kendini göstermektedir. Küresel ölçekte artan çevresel sorunlar, medya içeriklerinde daha görünür hale gelmiş ve çevre gazeteciliği gibi yeni odaklar önem kazanmıştır (Duman, 2016, s. 137).

Çevre haberciliği; çevreyle ilgili gelişmelerin, sorunların ve geleceğe yönelik öngörülerin kitle iletişim araçlarıyla kamuoyuna aktarılmasıdır. Bu tür haberlerin sistematik biçimde ele alınması 1960'lı yıllardan sonra başlamış olup, günümüzde iklim krizi ve küresel ısınma gibi konular dijital medya sayesinde geniş kitlelere ulaştırılarak toplumsal farkındalık yaratmaktadır (Ekici, 2015, s. 74).

Özellikle kaçınılmaz bir çevre felaketi olan depremler, medyada geniş yer bulmaktadır. Deprem; yer kabuğunda ani ve beklenmedik biçimde açığa çıkan enerjinin sismik dalgalar aracılığıyla yeryüzüne iletilmesiyle meydana gelen doğal bir yer hareketidir (Güçlüer, 2023, s. 209). Medya, afet öncesinde riskleri azaltmaya yönelik bilinçlendirme işleviyle proaktif; afet sonrasında ise kamuoyunu bilgilendirme ve toplumsal iyileşmeye katkı sağlama yönüyle reaktif bir rol üstlenerek, karar alıcılardan bireylere kadar tüm aktörler üzerinde etkili bir iletişim ve rehabilitasyon aracı olarak öne çıkmaktadır (Yalçın, 2023, s. 190).

Gündem Belirleme ve Çerçeveleme Kuramı

“Gündem belirleme” kavramı, ilk olarak 1972 yılında Maxwell McCombs ve Donald Shaw’un kaleme aldığı akademik bir çalışma ile literatüre kazandırılmıştır (Dingin, 2018; Yüksel & Dingin, 2020; Yüksel vd., 2023). Bu kuram, medyanın hangi olayları haberleştirdiği, bu haberlere ne ölçüde yer verdiği ve haberleri nasıl sunduğu gibi unsurların toplumsal algı ve öncelikler üzerindeki belirleyici rolünü açıklamaktadır (McCombs, 2004). McCombs ve

çalışma arkadaşları tarafından İspanya’da seçmenler üzerine yapılan ve 1997 yılında yayımlanan araştırmada ise, medya içeriği ile seçmenlerin adaylara dair algıları arasında dikkat çekici bir tutum aktarımı olduğu ortaya konmuştur (McCombs et al., 1997, ss. 703-717).

McCombs ve arkadaşlarının 1997’de İspanya’da yaptığı bir araştırma, seçmenlerin adaylara dair düşünceleriyle medyada yer alan haber ve reklamlar arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir (McCombs vd., 1997, s. 703-717). Bu bulgulara dayanarak araştırmacılar, medyanın sadece hangi konuların önemli olduğunu değil, aynı zamanda bu konular hakkında nasıl düşünülmesi gerektiğini de etkileyebileceğini belirtmiş ve bunu “İkinci Aşama Gündem Belirleme” olarak tanımlamışlardır (Dingin, 2018; Yüksel ve Dingin, 2020; Yüksel vd., 2023).

Birinci aşama gündem belirleme, medyanın hangi konulara öncelik verdiğine odaklanırken; ikinci aşama gündem belirleme, bu konulara yüklenen anlam ve sıfatların da kamuoyuna yansıtılmasını inceler (Yüksel ve Dingin, 2021, s. 9). İkinci aşama yaklaşımı, çerçeveleme ve öne çıkarma kuramlarıyla yakından ilişkilidir. Bu yaklaşım, olayların belirli yönlerinin vurgulanarak kamuoyunun nasıl düşüneceğine dair bir yönlendirme sağladığını savunur (Dingin, 2018, s. 26-27; Yüksel ve Dingin, 2020, s. 259).

Gündem belirleme alanındaki deneysel çalışmalarla öne çıkan Iyengar ve Kinder (1987, s. 114), Amerika Birleşik Devletleri’nde gerçekleştirdikleri başkanlık seçimlerine yönelik araştırmalarında, ilk defa “çerçeveleme” ve “öne çıkarma” kavramlarına dikkat çekmişlerdir. Araştırmacılar, medyanın bazı meseleleri yoğun bir şekilde işleyip diğerlerini görmezden gelmesinin, siyasi yaşamın belirli yönlerini ön plana çıkarırken diğerlerini arka plana ittiğini ifade etmektedir. Örneğin, ulusal savunma üzerine yapılan yoğun haberler, bireylerin başkanlarını bu konu özelinde değerlendirmelerine yol açarak siyasi kanaatlerini şekillendirebilir. ABD’de yürütülen deneylerde, suç gibi bazı meselelerin Cumhuriyetçi Parti ile, yolsuzluk gibi konuların ise Demokrat Parti ile özdeşleştirilmesi, medyanın bir meseleyi vurgulamasının, o meseleyi temsil eden parti lehine avantaj yarattığını göstermektedir. Nitekim, silahlanma yarışı üzerine haber izleyen katılımcıların, bu meselenin en önemli sorun olduğunu düşünmeleri ve buna bağlı olarak Başkan Reagan’ın bu alandaki performansını değerlendirmeleri sonucunda, seçimde Reagan’a oy verme eğilimlerinin arttığı gözlemlenmiştir. Bu deneysel bulgular, medya gündeminin yalnızca kamuoyunun hangi konuları önemli gördüğünü belirlemekle kalmadığını, aynı

zamanda bireylerin bu konulara ilişkin düşünce biçimlerini de yönlendirdiğini göstermekte; bu doğrultuda “çerçeveleme” ve “öne çıkarma” kavramlarının açıklanmasına zemin oluşturmaktadır (Yüksel, 2001, s. 47).

Yöntem

Bu çalışmanın temel amacı, çevresel bir felaket olan Myanmar Depremi’nin dijital medya ortamındaki temsil biçimlerini ortaya koymak ve çerçeveleme kuramı bağlamında haber içeriklerinin nasıl yapılandırıldığını analiz etmektir. Depremler gibi çevresel krizlerin medya temsilleri, yalnızca bilgi iletimine değil, aynı zamanda kamuoyunun kriz algısının şekillenmesine de yön vermektedir. Bu nedenle, çevresel felaketlerin medyadaki sunumuna dair yapılan her analiz hem akademik hem de toplumsal açıdan önemli bir katkı niteliği taşımaktadır.

Araştırmada nitel araştırma modeline dayalı olarak amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda, 28 Mart 2025 ile 20 Nisan 2025 tarihleri arasında Google News platformunda yayımlanan ve Myanmar Depremi ile doğrudan ilişkili olan toplam 100 haber metni seçilerek analiz edilmiştir. Örneklem seçiminde, haber içeriklerinin çevresel felaketin medya temsiline ilişkin kuramsal çözümlemeye katkı sağlayabilecek nitelikte ve temsil gücü yüksek olmasına dikkat edilmiştir.

Google News, kendi özgün haber üretiminde bulunmamakta; farklı ülkelerden ve medya kuruluşlarından elde edilen haberleri derleyerek okuyucuya sunan bir haber toplayıcısı olarak faaliyet göstermektedir. Bu nedenle, çalışmaya dahil edilen haberlerin tamamı, Google News üzerinden erişilmiş olmakla birlikte, farklı ülkelerde yayın yapan medya organlarına aittir. Bu medya kuruluşları arasında özellikle Türkiye, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri, Tayland, Myanmar merkezli yayıncılar yer almaktadır. Seçilen haberler Türkçe dilindedir.

Çalışmada kullanılan içerik analizi yöntemi, haber metinlerinde yer alan temaların, söylemlerin ve çerçeveleme stratejilerinin sistematik ve nesnel biçimde belirlenmesine imkân tanımaktadır. Bu yöntem aracılığıyla, dijital medyada çevresel bir felaketin hangi unsurlar üzerinden yapılandırıldığı ayrıntılı olarak ortaya konmuştur. Analiz sürecinde, aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Myanmar Depremi ile ilgili dijital haberler hangi çerçeveleme kategorileri aracılığıyla sunulmuştur?

- Bu haberlerde hangi temalar, aktörler ve anlatı unsurları ön plana çıkarılmıştır?

Yapılan analiz sonucunda, incelenen haber içeriklerinde beş temel çerçeveleme biçiminin belirgin bir şekilde öne çıktığı gözlemlenmiştir.

- Bunlardan ilki olan İnsani Kriz Çerçevesi, haberlerde özellikle depremin siviller üzerindeki etkilerine, yaşamını yitirenlerin ve yaralananların durumuna, ailelerin yaşadığı travmatik sürece ve insani yardıma duyulan acil ihtiyaçlara odaklanan içerikleri kapsamaktadır.

- İkinci olarak, Felaket ve Yıkım Anlatısı Çerçevesi çerçevesinde, deprem sonucu ortaya çıkan fiziksel yıkım, çöken binalar, tahrip olan altyapı sistemleri ve kültürel mirasa verilen zarar gibi unsurlar medya temsillerinde merkezi bir yer tutmaktadır.

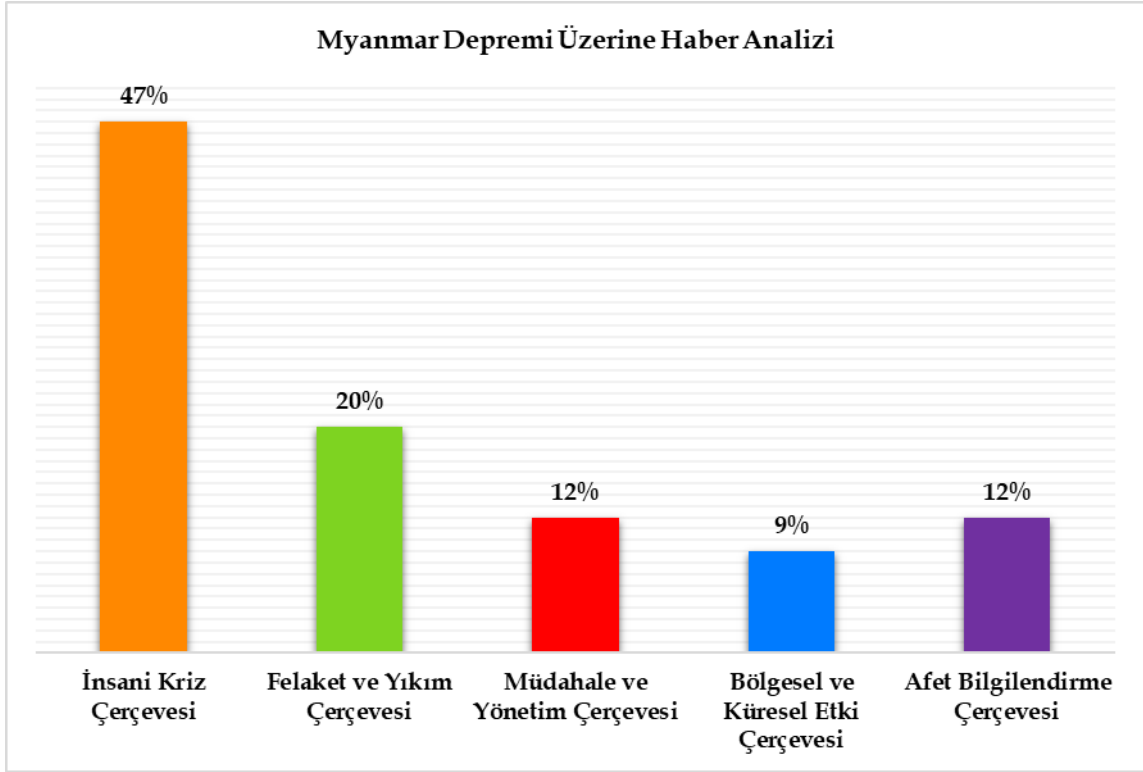
- Üçüncü olarak, Müdahale ve Kriz Yönetimi Çerçevesi, devlet kurumları, yerel yönetimler ve uluslararası yardım kuruluşları tarafından gerçekleştirilen kurtarma çalışmaları, sağlık hizmetleri ve kriz yönetimi süreçlerine ilişkin gelişmeleri içeren haberleri kapsamaktadır.

- Dördüncü olarak, Bölgesel ve Küresel Etki Çerçevesi içinde ise depremin yalnızca Myanmar ile sınırlı kalmayan etkileri; komşu ülkelerdeki sarsıntılar, sınır aşan güvenlik riskleri ve uluslararası toplumun tepkileri üzerinden ele alınmaktadır.

- Son olarak Afet Bilgilendirme Çerçevesi, depremin büyüklüğü, artçı sarsıntılar, fay hattına ilişkin bilimsel veriler ve uzman açıklamaları gibi kamuoyu bilgilendirici içeriklerin haberleştirildiği çerçeveyi oluşturmaktadır.

Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bulgular ve yorumlar başlığı altında yer alan bu bölümünde, 28 Mart 2025 ile 20 Nisan 2025 tarihleri arasında Google News platformunda yayımlanmış olan Myanmar Depremi'ne ilişkin toplam 100 haberin içerik analizinden elde edilen veriler sunulmakta ve elde edilen bulgular, her bir çerçeve türü bağlamında alt başlıklar hâlinde detaylandırılmaktadır. Her çerçeve için belirlenen haber örnekleri üzerinden yapılan değerlendirmelerde, ilgili çerçevenin hangi söylemsel ve tematik araçlarla kurulduğu, hangi aktörlerin ön plana çıkarıldığı ve hangi yönleriyle kamuoyuna sunulduğu detaylı biçimde yorumlanmıştır.

Şekil 1. Google News'te Myanmar Deprem Haberlerinde Çerçeveleme Kullanımı Üzerine Değerlendirme

Bu çalışmada, dijital haber platformlarından biri olan Google News üzerinde yayımlanan toplam 100 haber incelenerek, 28 Mart 2025 tarihinde Myanmar'da meydana gelen depreme ilişkin medya temsilleri çerçeveleme kuramı bağlamında değerlendirilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen bulgular, medya kuruluşlarının bu çevresel felaketi sunarken en çok başvurdukları anlatı yapılarının belirlenmesini sağlamıştır. Veriler, en yaygın kullanılan çerçevenin “insani kriz” olduğunu, onu sırasıyla “felaket ve yıkım anlatısı”, “müdahale ve kriz yönetimi”, “afet bilgilendirme ve risk iletişimi” ile “bölgesel ve küresel etki” çerçevelerinin izlediğini ortaya koymuştur.

İnsani Kriz Çerçevesi Kullanımı

Araştırma bulgularına göre, haberlerin %47'sinde insani kriz çerçevesi baskın olarak kullanılmıştır. Medya, afet haberlerinde çoğunlukla insan kayıpları, mağduriyetler ve duygusal trajediler üzerine odaklanmaktadır. Euronews tarafından yayımlanan “Myanmar depreminde ölenlerin sayısı 3.500'ü aştı” başlıklı haber bu yaklaşımın tipik bir örneğini sunmaktadır. Haber metinlerinde

çoğunlukla mağdurların yaşadığı zorluklar, dramatik fotoğraflar ve duygusal söylemler kullanılarak, kamuoyunda empati ve yardım çağrısı yaratılmaktadır. Bu yaklaşım, medya içeriklerinin yalnızca bilgilendirici değil, aynı zamanda toplumsal mobilizasyon işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır.

Felaket ve Yıkım Anlatısı Çerçevesi Kullanımı

Çalışmaya göre haberlerin %20'si, felaketin fiziksel etkilerini konu alan felaket ve yıkım anlatısı çerçevesini tercih etmiştir. Binaların yıkılması, tarihi alanların zarar görmesi ve kent dokusundaki yıkım, özellikle Anadolu Ajansı'nın "Myanmar depremleri Ava Antik Kentini harabeye çevirdi" başlıklı haberinde ön plana çıkmaktadır. Özellikle felaketin boyutunun sayısal veriler ve çarpıcı görsellerle aktarılması, kamuoyunda olayın büyüklüğüne dair algının güçlenmesine neden olmaktadır.

Müdahale ve Kriz Yönetimi Çerçevesi Kullanımı

Araştırma sonuçlarına göre, haberlerin %12'si müdahale ve kriz yönetimi çerçevesi içinde yer almaktadır. Bu haberlerde devlet kurumlarının, yardım kuruluşlarının ve gönüllülerin gerçekleştirdiği arama-kurtarma, sağlık ve lojistik çalışmaları aktarılmaktadır. Ancak bu oranın sınırlı kalması, afet yönetimine dair süreçlerin medyada daha geri planda bırakıldığını göstermektedir. Müdahale haberlerinin çoğunlukla resmî açıklamalar ve basın toplantıları aracılığıyla aktarılması, haberin haber değeri açısından öncelikli görülmediğini düşündürmektedir.

Bölgesel ve Küresel Etki Çerçevesi Kullanımı

Haberlerin %9'unda bölgesel ve küresel etki çerçevesi kullanılmıştır. Bu çerçeve, depremin yalnızca Myanmar'ı değil, Tayland, Çin gibi komşu ülkeleri de etkilediği, artçı sarsıntılar ve sınır aşan güvenlik riskleri gibi gelişmeleri aktarmaktadır. Medyascope'ta yayımlanan "Myanmar'da peş peşe şiddetli deprem: Çin ve Tayland'dan hissedildi" başlıklı haber, bu çerçeveye örnek olarak gösterilebilir. Haberde depremin bölgesel boyutu, çevre ülkelerde hissedilmesi ve sınır ötesi güvenlik önlemleri gibi detaylara yer verilmiştir. Bu tür haberlerin sınırlı sayıda olması ise, yerli medyanın uluslararası yankılara görece daha az yer verme eğilimini ortaya koymaktadır.

Afet Bilgilendirme Çerçevesi Kullanımı

Haberlerin %12'si, afet bilgilendirme çerçevesi kapsamında değerlendirilmiştir. Depremiň büyüklüğü, merkez üssü, artçı sarsıntılar, fay hattı yapısı gibi teknik bilgiler bu çerçeve kapsamında sunulmuştur. BBC Türkçe 'de yayımlanan "Myanmar depremi: Bir zamanların 'altın kenti' Mandalay şimdi ölüm kokuyor" başlıklı haber, bu çerçevenin örneklerinden biridir. Haberde depremin şiddeti, merkez üssü, artçı depremler ve bölgedeki jeolojik yapı gibi teknik detaylara yer verilmiştir. Ancak bu oran, teknik bilginin sınırlı kaldığını ve medyanın bilgilendirme işlevini ikincil planda tuttuğunu göstermektedir. Bu noktada çalışmanın en önemli eleştirel katkısı, bilgilendirme çerçevesinin düşük düzeyde kalmasına ilişkin tespittir. Medyanın afetlerde bilgi ve risk iletişimi işlevinin zayıf olması, halkın doğru bilgiye ulaşmasını zorlaştırmakta ve kriz yönetimini olumsuz etkilemektedir.

Genel Değerlendirme

Genel olarak, araştırma bulguları çevresel felaket haberlerinde medyanın duygusal, dramatik ve mağduriyet odaklı çerçevelere ağırlık verdiğini, bilimsel ve teknik bilgi aktarımını ise sınırlı düzeyde sunduğunu göstermektedir. Çalışmanın özgün katkısı, Google News platformu üzerinden sunulan Myanmar Depremi haberlerine dair içerik analizi gerçekleştirerek, çevresel felaket haberlerinde hangi anlatıların baskın olduğunu ve bunların medya söylemi üzerindeki etkilerini ortaya koymasıdır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, çevresel felaketlerin medya temsillerinin, krizlerin algılanma biçimi ve kamuoyunun kriz anındaki refleksleri üzerinde nasıl belirleyici etkiler yarattığını ortaya koymayı amaçlamıştır. 28 Mart 2025 tarihinde Myanmar'da meydana gelen 7,7 büyüklüğündeki depremin dijital medya ortamındaki temsili üzerinden yapılan içerik analizi, çevresel felaketlerin çerçevelenme biçimlerine dair önemli bulgular sunmuştur. Analiz edilen 100 haberin %47'sinde insani kriz çerçevesinin baskın olarak kullanıldığı; felaket ve yıkım anlatısının %20, afet bilgilendirme ve müdahale-kriz yönetimi çerçevelerinin ise %12'ser oranında temsil edildiği; bölgesel ve küresel etki çerçevesinin ise yalnızca %9 oranında haberlerde yer bulduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular, medyanın çevresel felaketleri haberleştirirken ağırlıklı olarak duygusal ve dramatik anlatılar üzerinden kamuoyu mobilizasyonuna yöneldiğini göstermektedir. Teknik bilgi, afet riskleri, kriz

yönetimi süreçleri ve bilimsel bilgilendirme ise haber metinlerinde sınırlı kalmakta; bu durum, toplumun kriz anındaki doğru bilgiye erişimini ve bilimsel farkındalık düzeyinin gelişmesini olumsuz etkilemektedir. Özellikle afet bilgilendirme çerçevesinin düşük düzeyde kullanılması, medya kuruluşlarının bilgi aktarımı işlevinin geri planda kaldığına işaret etmektedir.

Bu sonuçlar, literatürde benzer bulgulara ulaşan çalışmalarla da örtüşmektedir. Örneğin, Türkiye’de 2024 yılında orman yangınları üzerine yapılan bir araştırmada (Budak & Baloglu, 2025), medyanın çevresel krizleri genellikle “sıcak haber” odağıyla sınırlı tuttuğu; yangınlar sona erdiğinde haber üretiminin hızla azaldığı, bilimsel içeriklerin, risk değerlendirmelerinin ve çözüm önerilerinin ise yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Bu çalışma, medyanın çevresel sorunları bilimsel ve olgusal bir perspektifle ele almadığını ve krizlerin neden-sonuç ilişkisini yeterince yansıtamadığını göstermesi bakımından bizim bulgularımızla paralellik taşımaktadır.

Çevresel felaketlerin medya temsillerinde bu ortak sorunlar, medya kuruluşlarının kriz iletişimde daha dengeli, kapsamlı ve bilgi odaklı bir yaklaşım benimsemesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, medya kuruluşlarının afet haberciliği eğitimi almış uzman gazetecilerle çalışması; teknik ve bilimsel içeriklere haberlerde daha fazla yer vermesi; duygusal anlatıları bilgi odaklı içeriklerle desteklemesi, uzman görüşleri, risk analizleri ve çözüm önerilerine ağırlık vermesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, uluslararası medya örneklerinden iyi uygulamaların incelenip ulusal medya ortamına adapte edilmesi, kriz iletişimde medya sorumluluğunu artıracak etkili bir strateji olacaktır.

Sonuç olarak, Myanmar Depremi ve Türkiye’deki orman yangınları örnekleri üzerinden gerçekleştirilen bu çalışmalar, çevresel krizlerin medya temsillerinde insani dram ve duygusal anlatıların baskın olduğunu, teknik ve bilimsel içeriklerin ise sınırlı kaldığını ortaya koymuştur. Medyanın bu yaklaşımını değiştirmesi, kriz algısını ve afet yönetimi süreçlerini olumlu yönde etkileyerek toplumların çevre bilincini artırmak açısından kritik önemdedir. Gelecek çalışmalarda medya içeriklerinin afet iletişimi açısından daha bilimsel, dengeli ve sorumlu bir perspektifle ele alınması ve akademik çevrelerin bu konuda yönlendirici rol üstlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Extended Abstract

Environmental disasters are complex phenomena that leave deep and lasting impacts not only on natural ecosystems but also on the socioeconomic and political structures of societies. With the accelerating pace of industrialization, population growth, and urban sprawl, the frequency and severity of such disasters have increased in recent decades. Earthquakes, floods, wildfires, and pollution-related crises now constitute some of the most urgent global challenges. These events frequently cause extensive destruction and human suffering, but their consequences are not limited to physical damage alone; they also shape public discourse, political action, and collective consciousness. In this context, media institutions play a central role in shaping how these disasters are perceived, interpreted, and prioritized in the public sphere. Far beyond the role of a neutral messenger, the media constructs narratives, sets agendas, and frames public understanding through specific choices in language, emphasis, and thematic focus.

In the digital era, online news platforms have become one of the most influential sources through which the public engages with information about environmental crises. Among these platforms, Google News functions as a global aggregator that curates and disseminates news stories from diverse publishers and regions. The framing strategies adopted in such platforms have the power to influence public opinion, governmental priorities, and transnational cooperation. This study takes as its point of departure the 7.7 magnitude earthquake that struck Myanmar on March 28, 2025—a catastrophic event that resulted in significant loss of life and property damage, prompting widespread media coverage and international attention.

The primary objective of this research is to examine how the Myanmar earthquake was framed in the digital media landscape, particularly through news articles published on Google News. By adopting the theoretical lens of framing theory, the study seeks to understand how specific aspects of the disaster were highlighted or downplayed in media coverage, and how these editorial decisions influenced the broader representation of the crisis. A total of 100 news articles published between March 28 and April 20, 2025, were analyzed using a quantitative content analysis method. The selected time frame corresponds to the immediate aftermath of the disaster, which typically represents a period of intense media interest and narrative construction.

The research was guided by the following questions: (1) What dominant frames were employed in the coverage of the Myanmar earthquake on Google News? (2) Which themes and elements – such as humanitarian impact, structural damage, scientific data, or international aid – were most prominently featured in the narratives? The study identified five primary frames used in the coverage: the humanitarian crisis frame, the disaster and destruction frame, the intervention and crisis management frame, the disaster information and risk communication frame, and the regional and global impact frame.

The analysis revealed that 47% of the articles employed a humanitarian crisis frame, with a heavy focus on civilian suffering, casualties, and emotional appeals. These stories were often accompanied by vivid imagery and personal testimonies, designed to evoke empathy and compassion. The second most prevalent frame, present in 20% of the coverage, was the disaster and destruction frame, which concentrated on the physical toll of the earthquake – damaged infrastructure, collapsed buildings, and losses to cultural heritage. The intervention and crisis management frame, appearing in 12% of the articles, highlighted governmental and non-governmental responses, rescue efforts, and aid distribution. Similarly, the disaster information and risk communication frame – also accounting for 12% of the content – focused on scientific and technical aspects, such as seismic explanations, aftershock predictions, and expert commentary. The regional and global impact frame, the least represented at 9%, addressed the cross-border ramifications of the earthquake, such as international reactions, aid diplomacy, and regional security implications.

These findings point to a media environment where emotional and human-centered narratives are significantly prioritized over analytical or policy-driven reporting. While humanitarian framing plays an important role in raising awareness and prompting relief efforts, the relative neglect of technical, long-term, and systemic issues may limit the depth of public understanding and impede sustainable responses to future disasters. This imbalance reflects a broader tendency in digital journalism to favor immediacy and emotional resonance over complexity and contextual nuance, particularly in platforms shaped by algorithmic visibility and user engagement metrics.

By providing a detailed account of how an environmental disaster was represented within a widely used digital news platform, this study contributes to existing literature in environmental communication, journalism studies, and digital media analysis. It offers empirical evidence on how framing mechanisms

function in real-time reporting and shows how those mechanisms can shape public discourse around environmental crises. Google News, through its content aggregation and personalization capabilities, acts not only as a conduit for information but also as a filter that prioritizes certain narratives over others. The study concludes by emphasizing the need for more balanced media practices that integrate both emotive storytelling and scientific explanation, in order to foster a well-informed public capable of engaging meaningfully with environmental challenges.

Kaynakça

- Anadolu Ajansı. (2025, Nisan 4). Myanmar depremleri Ava antik kentini harabeye çevirdi. *Anadolu Ajansı*.
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/myanmar-depremleri-ava-antik-kentini-harabeye-cevirdi/3528245>
- BBC Türkçe. (2025, Mart 28). Myanmar depremi: Bir zamanların 'altın kenti' Mandalay şimdi ölüm kokuyor. *BBC Türkçe*.
<https://www.bbc.com/turkce/articles/cpv4vn94z2ko#:~:text=Alt%C4%B1n%20kenti%20diye%20bilinen%20%C3%BCIkenin,hala%20sa%C4%9F%20kurtar%C4%B1lanlar%20da%20oluyor.>
- Budak, E. (2023). Türk Medyasının Depremle İmtihani: Kahramanmaraş Depremini Afet Haberciliği Üzerinden Değerlendirmek. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1087-1113.
<https://doi.org/10.19145/e-gifder.1287043>
- Budak, E., & Baloğlu, E. (2025). Medya Çevre Afetlerini Nasıl İşliyor: Orman Yangınları Üzerine Bir İnceleme. *Kronotop İletişim Dergisi*, 2(1), 1-22.
- Çoban Keneş, H. (2024). İklim krizinin medyada ele alınışı: Akademik eğilimlerin ve çalışmaların bibliyografik analizi. *Kültür ve İletişim*, 27(54), 221-257.
- Da Silva Freitas, D., & de Oliveira, A. R. (2024). Environmental journalism as an educational tool: An analysis of news from Diario de Pernambuco newspaper and its impact on student formation. *International Journal Semiarid*, 7(7).
- Demir, S. T. (2023). Afet medyası ve medya afeti: 6 Şubat Kahramanmaraş depreminin anımsattıkları. *TRT Akademi*, 8(18).

- Demirel, S. D., & Örs, F. (2021). Çevre kirliliği haberlerinin dijital gazetelerde sunumu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (53), 97–112.
- Dingil, A. E. (2018). *Üçüncü aşama gündem belirleme araştırması: Sağlık haberciliği özelinde medya ve kamuoyu bağlantısı* [Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Duman, K. (2016). Haber televizyonlarında çevre bilinci: Türkiye’de yeşil odaklı programların yer alma sıklığı. *İstanbul Arel İletişim Çalışmaları Dergisi*, 5(9), 133–155.
- Ekici, N. (2015). *Toplumda çevre bilinci oluşturmada medyanın rolü: Meke Gölü örneği* [Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Euronews Türkçe. (2025, Nisan 7). Myanmar depreminde ölenlerin sayısı 3 500’ ü aştı. Euronews. <https://tr.euronews.com/2025/04/07/myanmar-depreminde-olenlerin-sayisi-3500u-asti>
- Güçlüer, E. (2023). Milli güvenlik meselesi olarak deprem. *Avrasya Dosyası*, 14(1), 205–217.
- Iyengar, S., & Kinder, D. (1987). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Kaypak, Ş. (2013). Çevre sorunlarının çözümünde küresel çevre politikalarının önemi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 17–34.
- Mccombs, M. E. (2004). *Setting The Agenda: The Mass Media And Public Opinion*. Cambridge: Polity Press.
- McCombs, M. E., Llamas, J. P., Lopez-Escobar, E., & Rey, F. (1997). Candidate images in Spanish elections: Second-level agenda-setting effects. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 74(4), 703–717.
- Medyascope. (2025, 28 Mart). Myanmar’da peş peşe şiddetli deprem; Çin ve Tayland’dan hissedildi. <https://medyascope.tv/2025/03/28/myanmarda-pes-pese-siddetli-deprem-cin-ve-taylanddan-hissedildi/>
- Menteşe, S. (2017). Çevresel sürdürülebilirlik açısından toprak, su ve hava kirliliği: Teorik bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(53).

- Soydan, E., & Alpaslan, N. (2014). Medyanın doğal afetlerdeki işlevi. *İstanbul Journal of Social Sciences*, (7).
- Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre: Teorik bir inceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(2), 57-73.
- Tufan, F., & Özkoçak, Y. (2012). Çevre duyarlılığı kazandırmada özel radyo haberlerinin rolü. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (42).
<https://doi.org/10.17064/iuifhd.68789>
- Uzunçibuk, L. (2021). Medyanın sürdürülebilir kalkınmada çevre sorunlarının çözümündeki önemi ve rolü. *Journal of Awareness*, 6(2), 169-177.
- Yalçın, E. (2023). Doğal afetlerin doğal olmayan sonuçları: Gazetelerin deprem haberciliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (78), 188-210.
- Yüksel, E., & Dingin, A. E. (2020). *Medya, kamuoyu ve siyaset gündeminde köşe kapmaca*. Literatürk Academia.
- Yüksel, E. & Dingin, A. E. (2021). The Pictures in Our Heads Of Certain Diseases. *The Agenda Setting Journal*, 5(1), 8-30.
- Yüksel, E. (2001). *Medyanın gündem belirleme gücü*. Çizgi Kitabevi.
- Yüksel, E., Koçak, A., Dingin, A. E., & Gökçek Karaca, N. (2023). *Medyadan zihnimize: Üçüncü aşama gündem belirleme Türkiye araştırması*. Literatürk Academia.